

AGENDA MILITANT PER AL 2007

GUSTAVO CODAS

Asunción, Paraguai - São Paulo, Brasil

La conjuntura política de la nostra regió ha donat un gir. Hi ha un despertar dels pobles i per aquí el neoliberalisme és un projecte contra les cordes. Es tracta d'una situació amb tantes o més possibilitats que quan altres onades de mobilitzacions transformadores van cobrir la regió en el passat. Però, el gir no ha estat ni homogeni ni complet, hi ha molts de reptes i contradiccions que ens assetgen. El 2007 hi haurà batalles decisives per consolidar les perspectives emancipadores i per obrir un nou període històric al nostre Continent.

La línia del temps de l'actual conjuntura la podríem començar a molts de punts. Al *caracazo* de 1989 (Veneçuela), primera revolta massiva en contra d'un ajustament neoliberal; el gener de 1994, a l'alçament indígena zapatista mexicà contra el TLC amb els EUA i Canadà; a la rebel·lió popular a Cochabamba, Bolívia, el 2000 contra la privatització de l'aigua. En aquesta cronologia s'hi haurien de posar els moments, des de finals de la dècada passada, en els quals mobilitzacions populars van fer fora presidents neoliberals a l'Equador, Paraguai, l'Argentina i Bolívia. I quan els pobles, a través del seu vot, van buscar alternatives, començant amb les eleccions veneçolanes de 1998, quan Hugo Chávez va ser elegit president de Veneçuela.

Vista des de la nostra regió, la fase actual de la història està marcada, en primer lloc, per un creixent rebuig popular al projecte neoliberal. Va quedar enrera, a començaments de la dècada passada, la puixança d'aquest programa neoconservador. Per altra banda, no podem desconeixer que passa al mateix temps que el poder impulsor d'aquest programa, l'imperialisme nord-americà, s'ha enfortit des de la caiguda de la Unió Soviètica i l'antic "camp" del socialisme real (1989-1991).

Hi ha una intensa activitat dels moviments socials (o de la "societat civil" segons com es vulgui conceptualitzar) en els orígens d'aquesta nova fase. Entre els antecedents més importants cal citar la "campanya continental contra els 500 anys", el 1992. Aleshores, la convergència entre moviments indígenes, camperols, de barri, de dones, de cultura i comunicadors populars, etc., apuntava cap a la formació de nous actors polítics. Articulations continentals o mundials que van sorgir

o es van enfortir en aquest procés a la nostra regió: la Vía Campesina i la Coordinació Llatinoamericana d'organitzacions del Camp (CLOC), les trobades de pobles indígenes, Jubileu Sud Amèriques i "50 años (de FMI / Banco Mundial) bastan", la Marxa Mundial de Dones i la Xarxa de Dones Transformant l'Economia (REMTE), el Front Continental d'Organitzacions Comunitàries (FCOC), l'Aliança Social Continental (ASC), la Campanya Continental contra l'ALCA i les Trobades Hemisfèriques de Lluita contra l'ALCA; la Convergència de Moviments Populars (COMPA), l'Assemblea dels Pobles del Carib (APC), el Fòrum Social Mundial i el Fòrum Social de les Amèriques... entre d'altres.

A diferència d'altres continents i diferentment d'altres moments a la nostra regió, avui a les Amèriques hi tenim uns espais unitaris molt amplis de convergència, articulació i construcció de lluites comunes. Són eines fonamentals per tal que, més enllà de les diferències nacionals o sectorials que hi ha, anem treballant en perspectives cada vegada més unitàries de superació de la nostra herència colonial, de la nostra dependència en relació a l'imperialisme i de les desigualtats socials, ètniques i regionals que marquen Amèrica Llatina.

L'actual període s'equipara (o supera) en potencialitats altres moments històrics de la nostra regió: el cicle de les independències a les dècades de 1810-20, el dels nacionalismes entre 1930 i 1950, o l'obert per la revolució cubana el 1959 (i també té marcades diferències amb cadascun).

Desenvolupar aquestes potencialitats és el nostre gran repte militant. Hi ha una agenda política que hem de treballar i que ve de les arrels de les lluites populars que van originar aquesta nova fase:

1. La defensa dels recursos naturals (aigua, hidrocarburs, biodiversitat, terra, etc.) com a béns col·lectius dels pobles, contra la seva apropiació per part de les grans empreses multinacionals. Amèrica Llatina té immenses riqueses naturals que no beneficien les seves poblacions, és una història de fa més de 500 anys. Les batalles populars del poble bolivià contra la privatització de l'aigua i després per la nacionalització dels hidrocarburs han obert camins. Les lluites camperoles per la reforma agrària també s'inscriuen en aquest marc.

2. La defensa del medi ambient contra l'explotació depredadora per part dels grans capitals. Les lluites indígenes en defensa dels sabers mil·lenaris (que les multinacionals volen patentar en benefici propi), la campanya dels moviments camperols en defensa de les llavors i en contra dels transgènics (que són la principal estratègia de l'agronegoci capitalista, i les multinacionals agrícoles), les lluites de les poblacions i els moviments ambientalistes contra les indústries contaminants i la deixalla tòxica que els països desenvolupats envien al Sud, són punts decisius per construir societats segons les necessitats socials (i no en funció dels guanys empresarials).

3. Les lluites dels moviments de dones contra el patriarcat capitalista, dels moviments de gais i lesbianes contra l'homofòbia i la intolerància, i dels moviments negres contra la discriminació racial, són fonamentals perquè els actuals processos siguin autènticament emancipadors, ja que es tracta d'alliberar-nos no només de les cadenes neocolonials, sinó també de les opressions que les classes dominants van anar imposant a les dominades.

4. A tota Amèrica Llatina hi ha un revifament dels moviments, de la consciència i de la identitat indígenes. Els pobles originaris reclamen el dret a la terra i a la conservació de les seves cultures i identitats. Això passa per conquerir els drets a l'autonomia i per construir els nostres països com a estats plurinacionals.

5. L'apogeu neoliberal ja ha passat, però la seva pesada herència de destrucció de drets socials i laborals ha quedat. De forma unitària el sindicalisme de la regió va elaborar una "Plataforma Laboral de les Amèriques", que serà un dels instruments per pressionar per la recuperació dels drets elementals per la ciutadania de les classes treballadores.

6. L'impuls neoliberal continua arribant a través dels TLCs (Tractats de Lliure Comerç) i l'OMC (Organització Mundial del Comerç), malgrat que la resistència popular i l'actitud sobirana d'alguns governs van fer parar la principal estratègia de l'imperialisme nord-americà per la regió, l'ALCA (Àrea de Lliure Comerç per les Amèriques). L'ALBA (Alternativa Bolivariana per les Amèriques) proposada pel govern veneçolà, els TCPs (Tractats de Comerç entre els Pobles) defensats pel govern bolivià, les redefinicions del Mercosur i de la Comunitat Sud-americana de Nacions que s'estan discutint entre uns quants governs, així com les propostes dels moviments per la integració sobre unes altres bases, són part del repte més gran: construir una relació econòmica entre els nostres països com un paradigma diferent al

neoliberal, i construir un espai econòmic regional capaç de resistir les pressions de l'imperialisme i d'impulsar el desenvolupament regional.

7. Però no hi haurà desenvolupament si no alliberem els nostres pobles del jou del capital financer internacional. Així, han de continuar en agenda les campanyes contra el deute extern i contra la vulnerabilitat dels nostres països davant dels atacs financers especulatius. Però en això no hi haurà sortides aïllades per a ningú: cal construir una voluntat política regional i concretar-la creant instruments de finançament pels projectes definits sobiranament pels nostres països.

8. La nostra regió sempre es va considerar el "pati de darrera" de l'imperi nord-americà. Vol deixar de ser-ho, i està donant alguns passos en aquest sentit. Però, des de fa segle i mig, el govern dels Estats Units ha fet servir intervencions militars (directes, o a través dels seus titelles locals) per derrotar els pobles llatinoamericans que tractaven d'alliberar-se. Seguint l'exemple del poble de Vieques, que es va mobilitzar per expulsar la base militar nord-americana, aquest any serà central la lluita contra la presència militar nord-americana a la nostra regió (el cas més clar és Colòmbia, però mantenen bases militars a diversos països i està mirant com introduir-se també a d'altres).

Una altra Amèrica Llatina es dissenya a l'horitzó. Potser com mai abans, les possibilitats per fer efectius els projectes emancipatoris estan posades. Però hi ha perills que ens assetgen. L'imperialisme pot aprofitar antigues i noves picabaralles entre països del Sud. El nacionalisme, que és una postura positiva quan és antiimperialisme, pot ser un pur patriotisme quan s'aplica en els conflictes entre pobles germans del Sud.

Una integració entre països del Sud en oberta oposició a les pretensions de l'imperialisme nord-americà és un projecte que encara no s'havia intentat i sobre el qual no s'hi ha pensat gaire, així que no és pas cap sorpresa que en el seu camí apareguin moltes dificultats. Des dels intel·lectuals (com els que es reuneixen en la Xarxa en Defensa de la Humanitat), i des dels moviments (com els que s'articulen en la Campanya Continental contra l'ALCA), hi ha una urgència per elaborar nous paradigmes, nous camins i propostes. L'imperialisme està a l'aguait que les dificultats del procés i les seves conspiracions ens derroting.

A la Trobada Hemisfèrica de Lluita Contra l'ALCA realitzat el 2006 a L'Havana, Cuba, els moviments socials del Continent van aprovar un pla d'acció que justament busca com respondre aquest repte.